

A black and white photograph showing two hands from different people reaching towards each other, holding white puzzle pieces. The puzzle pieces are interlocking, symbolizing collaboration and teamwork. The background is plain white.

Kansainvälistä koulutusyhteistyötä: ammattillinen opettajan- koulutus ja inkluusio

Jyväskylässä toimii kaksi korkeakoulua, joissa koulutetaan tulevia erityisopettajia. Toinen oppilaitos on Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja toinen Jyväskylän yliopisto. Molemmat oppilaitokset ovat jo vuosia tehneet tiivistä yhteistyötä Etiopiassa, pääasiassa Addis Abeban yliopiston kanssa. Vuosi sitten käynnistyi uusi hanke nimeltään TECIP (Teacher Educators in Higher Education as Catalysts for Inclusive Practices in Technical and Vocational Education), jossa uudeksi yhteistyökumppaniksi tuli Federal Technical Vocational Education and Training Institute (FTI), paikallinen ammattilliseen koulutukseen opettajia kouluttava korkea-asteen oppilaitos.

TECIP-hankkeessa kehitetään osaamista inklusiiviseen ammattilliseen koulutukseen Etiopiassa. Tähän asti huomio yhdenvertaisten koulutusedellytysten ja sisältöjen osalta on pitkälti painottunut perusasteeseen. Etiopian hallituksen vuonna 1994 julkaistussa koulutuksen strategiassa otettiin esille kaikkien lasten yhdenvertainen ja syrjinnästä vapaa koulutus ja painotetaan tukitoimien merkitystä. Kymmenen vuotta myöhemmin Etiopian hallituksen julkilausumassa korostetaan ammattillisen koulutuksen kehittämistä sekä naisten ja erityistä tukea tarvitsevien asemaa. TECIP-hankkeella on siten vahva poliittinen tuki.

TECIP tuottaa opetussuunnitelmaan lisäyksiä sekä koulutusjaksot kandidaatti- ja maisterivaiheen (ammattilliseen) opettajankoulutukseen ja täydennyskoulutukseen. Alueellisia koulutuksia (*"awareness raising workshops"*) on järjestetty viisi, ja ne tavoittivat liki sata päättäjää. FTI:n opettajakorkeakoulusta osallistuu intensiivikoulutukseen 18 opettajaa. Lisäksi järjestetään henkilöstökoulutusta 200 opettajalle; he taas tavoittavat järjestämässään koulutuksissa 2 000 opettajaa eri alueilla Etiopiassa. Kaikki koulutus toteutetaan pääosin etiopialaisten toimesta, vain yksi koulutusjakso on Suomessa. Täältä osallistujat kokivat löytäneensä ideoita omaan työhönsä ja oman ammattitaidon kehittämissuunnitelmaansa. Koulutusten yhteydessä kerätään myös tutkimustietoa.

Suomalaiselle erityisopettajien kouluttajalle, kuten minulle, kansainvälinen yhteistyö avaa näköalaa maailmaan. Vaikka kansainväliset yhteistyösopimukset solmitaan instituutioiden välillä, perustuu sopimusten aikaansaaminen pitkäjärjestykseen, jopa vuosien yhteistyöhön. Väitän, että tämä yhteistyö perustuu myös henkilökohtaisiin yhteyksiin, jotka syntyvät ja syvenevät yhteisessä työskentelyssä. Kaiken budjettityön, suunnittelun, aineistojen keruun ja koulutuksen rinnalle syntyy spontaanisti rinnakkainen ohjelma: Maailma ”tuolla jossain kaukana” tulee lähelle, etäisyydet lyhenevät, samalla näkökulmat laajenevat, kun lähdetään omasta konttorista kauemmas. Syntyy ystävyyksiä, jaamme kokemuksia ja muistoja, keskustelemme perhe-elämästä, tulevaisuuden suunnitelmista ja ajankohtaisista yhteiskunnallisista kysymyksistä. Opimme toistemme kulttuurista.

Etiopiassa oli talvella levottomuuksia juuri koulutusviikkojen aikana. Kaikki opiskelijat

eivät heti päässeet paikalle, ja joku kouluttaja ei heti päässyt palaamaan kotiinsa. Tilanne kuitenkin rauhoittui, ja elokuussa uuden pääministerin toimet rauhan turvaamiseksi tuntuivat luovan toiveikkuutta. Tosin terrorismin uhkasta varoitetaan edelleen, vaikka helmikuussa julistettu hätätila on päättynyt. Kaikki hankkeen suunnitelmat on kuitenkin päästy toteuttamaan normaalisti. Yhteistyötä leimaa opettajien aktiivisuus ja innostuneisuus opetuksen kehittämiseen.

Kuten projektipäällikkö Maija Hirvonen hankkeen avaustilaisuudessa totesi, työtä on tehtävä tasa-arvoisuuden ja osallisuuden eteen. ”Vaikka saisimme lisätyksi vammaisten opiskelijoiden opiskeluun pääsyä, se ei vielä riitä. Oppilaitoksissa on kehitettävä hallintokulttuuria, asenneilmapiiriä sekä ennen kaikkea käytänteitä, jotta kaikkien opiskelijoiden mahdollisuus osallistumiseen ja osallisuuteen mahdollistuisi.” ■

Kirjoittaja

Raija Pirttimaa

FT, dosentti

Yliopistonlehtori

Jyväskylän yliopisto

Lähteet:

TECIP. (2017). *Teacher Educators in Higher Education as Catalysts for Inclusive Practices in Technical and Vocational Education (TECIP)*. http://www.cimo.fi/programmes/hei_ici_index/programmes/hei_ici/projects/tecip

TECIP. (2017). *Cooperation in Ethiopia*. <https://www.jamk.fi/en/Research-and-Development/RDI-Projects/ethiopia/home/>